

Ονοματικοί προσδιορισμοί

Ονοματικός προσδιορισμός είναι κάθε ονοματική φράση (ουσιαστικό, επίθετο, αριθμητικό, μετοχή ή αντωνυμία) που προσδιορίζει κάποια άλλη ονοματική φράση.

Π.χ. Ο Αντωνιάδης, **ο καθηγητής**, συνταξιοδοτήθηκε.

Η **αναπάντεχη** συνάντηση τον αναστάτωσε.

Άκουγα το **δυνατό** σφύριγμα **του ανέμου**.

Ο αδελφός μου, **ο Τάκης**, πήρε το πτυχίο του.

Οι ονοματικοί προσδιορισμοί διακρίνονται σε *ομοιόπτωτους* και *ετερόπτωτους*.

Ομοιόπτωτος προσδιορισμός είναι μία ονοματική φράση που προσδιορίζει μία άλλη ονοματική φράση στην ίδια (όμοια) πτώση.

Π.χ. Ο Κώστας, **ο γείτονας**, αδιαφορεί.

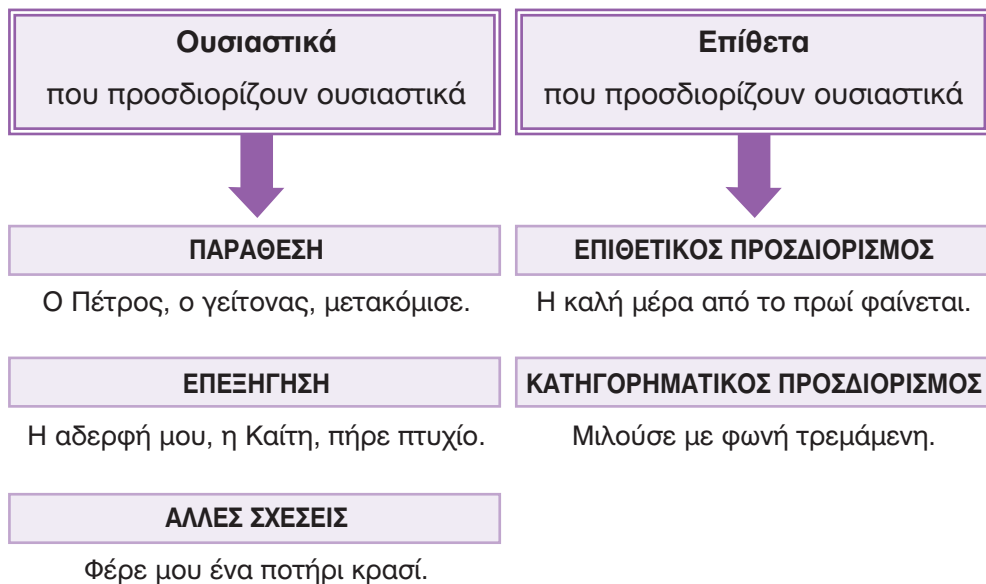
Η **καλή** μέρα φαίνεται από το πρωί.

Ετερόπτωτος προσδιορισμός είναι μία ονοματική φράση που προσδιορίζει μία άλλη ονοματική φράση σε άλλη (έτερη) πτώση (συνήθως γενική).

Π.χ. Στα μάτια της έτρεξαν δάκρυα **χαράς**.

Ανακαλύφθηκαν κοιτάσματα **σιδήρου**.

ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί: παράθεση, επεξήγηση, άλλες σχέσεις

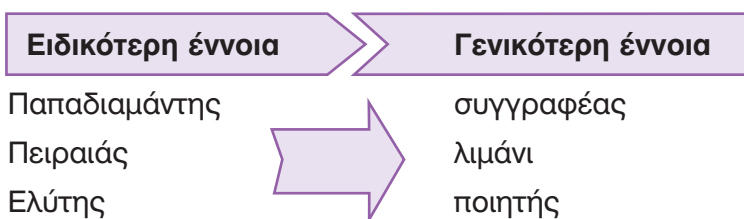
Παράθεση

Ο Παπαδιαμάντης, **ο συγγραφέας**, καταγόταν από τη Σκιάθο.

Από μακριά είδαμε τον Πειραιά, **το μεγάλο μας λιμάνι**.

Έδωσε συνέντευξη ο Ελύτης, **ο ποιητής**.

Στην **παράθεση** από μια έννοια **ειδικότερη**, πιο συγκεκριμένη, πηγαίνουμε σε μια άλλη έννοια **γενικότερη** που χαρακτηρίζει την πρώτη.

Η παράθεση είναι πάντοτε στην ίδια πτώση με το ουσιαστικό που προσδιορίζει, ενώ μπορεί και να διαφέρουν στο γένος και τον αριθμό (Πειραιάς - λιμάνι).

Η παράθεση μπορεί να αναλυθεί και σε αναφορική πρόταση.

Π.χ. Ο Παπαδιαμάντης, **ο συγγραφέας**, ... =

Ο Παπαδιαμάντης, **που είναι συγγραφέας**, ...

Εκτός από τα ουσιαστικά παράθεση δέχονται και άλλα μέρη του λόγου που έχουν θέση ουσιαστικού. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παράθεση ένα επίθετο, μια αντωνυμία ή και ολόκληρη πρόταση.

Π.χ. Εντύπωση κάνει το κάστρο, **πελώριο και άγριο**.

Ο Αντωνίου, **αυτός που ήρθε χθες**, είναι ο δικηγόρος του.

Όταν η παράθεση χαρακτηρίζει το περιεχόμενο της πρότασης που ακολουθεί, ονομάζεται **προεξαγγελτική παράθεση**.

Π.χ. **Θαύμα θαυμάτων!** Ήρθες στην ώρα σου!

Και **το σπουδαιότερο**, κανένας δεν δυσαρεστήθηκε.

Η παράθεση χωρίζεται από το ουσιαστικό που προσδιορίζει με κόμμα.

Επεξήγηση

Ο αδερφός μου, **ο Πέτρος**, είναι μεγάλο ζιζάνιο.

Ένα είναι το όνειρο του κόσμου, **η ειρήνη**.

Η πρωτεύουσα της Ελλάδας, **η Αθήνα**, έχει 4.000.000 κατοίκους.

Είχε μαζευτεί πολύς κόσμος, **άντρες και γυναίκες**.

Οι εκπαιδευτικοί έχουν ένα μεγάλο χάρισμα, **την υπομονή**.

Στην **επεξήγηση** από μια λέξη με **γενικότερη** και κάπως αόριστη έννοια, πηγαίνουμε σε μια **μερικότερη** και πιο συγκεκριμένη, που επεξηγεί την πρώτη.

Γενικότερη έννοια	Ειδικότερη έννοια
Ο αδερφός μου	ο Πέτρος
Η πρωτεύουσα της Ελλάδας	η Αθήνα
... ένα μεγάλο χάρισμα	την υπομονή

Η επεξήγηση, όπως και η παράθεση, βρίσκεται πάντοτε στην ίδια πτώση με το ουσιαστικό που προσδιορίζει, χωρίς να συμφωνεί απαραίτητα ως προς τον αριθμό και το γένος.

Π.χ. όνειρο - ειρήνη
 χάρισμα - υπομονή
 κόσμος - άντρες και γυναίκες

Η επεξήγηση μπορεί να αναλυθεί με τον επεξηγηματικό σύνδεσμο **δηλαδή**.

Π.χ. Η πρωτεύουσα της Ελλάδας, **η Αθήνα**... =
 Η πρωτεύουσα της Ελλάδας, **δηλαδή η Αθήνα**...

Εκτός από τα ουσιαστικά επεξήγηση δέχονται και άλλα μέρη του λόγου που έχουν *θέση* ουσιαστικού, όπως επίθετο, αντωνυμία ή και ολόκληρη πρόταση.

Π.χ. Η περιπέτεια είναι για τους τολμηρούς, **για μας**.
 Αυτό σας λέω μόνο, **να προσέχετε**.

Η επεξήγηση χωρίζεται με κόμμα από το ουσιαστικό που προσδιορίζει.

Άλλες σχέσεις

Οι ομοιόπρωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί που εκφέρονται με ουσιαστικό μπορεί να δηλώνουν και άλλες σχέσεις, εκτός από παράθεση και επεξήγηση. Οι προσδιορισμοί αυτοί συνήθως δηλώνουν **μέτρο, τοπική έκταση, χρονική έκταση, σχέση περιέχοντος και περιεχομένου, διαιρεμένο όλο** κ.ά.